

“YOL ƏHVALATI”NIN UNUDULAN REJİSSORU

Rejissor Teymur Bəkirzadə əsasən sənədli filmlər ustası kimi tanınıb. Sonradan bədii filmlər də çəkməyə başlayıb. Həmkarları onu işlədiyi aktyorlara verdiyi sərbəstliklə xatırlayırlar.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Teymur Bəkirzadə əsasən sənədli filmlər ustası idi. Onun kino yaradıcılığında bədii filmlər çox azdır. Amma “Yol əhvalatı” filmi ilə Azərbaycan kinosuna tamaşaçıların hər zaman maraqla izlədiyi və üzvlərində təbassüm yaratdığı bir inci bəxş edib. Bu, kino əsəri onlarla filmə bərabərdir.

Rejissor Teymur Bəkirzadə haqqında söhbət düşəndə onu belə xatırlayırlar. Sentyabrın 21-i xatirə günündə sənət dostları mərhum rejissor haqqında “o, hələ çox belə uğurlu filmlər çəkə bilərdi”, - deyərək xatirələrini bölüşüblər.

“AKTYORA İMKAN YARADIRDI Kİ, BACARDIĞINI ELƏSİN”

Xalq artisti Hacı İsmayilov xatırlayır: “O zaman “Azərbaycan” kinostudiyasının tamam fərqli dövrü idi. Orada iki min adam işləyirdi. Operatorlar, rəssamlar, bəstəkarlar o nəhəng studiyada çalışırdı. Çəkilən filmlər də Azərbaycan kinosunun inciləri sayılırdı. O vaxt film çəkmək də çətin idi. Çünki korifey rejissorlar vardı. Amma istedadlı cavanlar da yetişirdi.

Onlardan biri də Teymur Bəkirzadə idi. O, yaxşı sənədli filmlər çəkirdi. Onun atətlərə həsr olunan “Dissonans” filmi bir çox beynəlxalq festivallarda mükafatlar qazandı. Artıq Teymur özünü bir rejissor kimi sübut etmişdi. O, bədii film çəkməyə hazır idi. Kinostudiyada hamı ona hörmət edirdi və “Tima” çağırırdı. Peşəkar insan idi”. H.İsmayilov mərhum rejissorun çəkdiyi “Yol əhvalatı” filmində rol almasını

xatırlayır: “Asim Cəlilovun ssenarisi əsasında “Yol əhvalatı” filminin çəkilişləri Teymur Bəkirzadəyə həvalə olundu. Belə bir komediyanı çəkməyin məsuliyyəti böyük idi. Amma Teymur bunun öhdəsindən uğurla gəldi. O, filmə tanınmış aktyorları dəvət etdi. Filmin uğuru həm də həmin məşhur aktyorlarla bağlı idi. Mən də həmin filmdə yer alan aktyorların sırasında olmağıma görə sevinirəm. Biz filmə dördlük idik. Siyavuş Aslan başda olmaqla Yaşar Nuri, Kamil Məhərrəmov və mən cinayətkar dəstənin üzvləri idik. Film yəhudilərin qəbiristanlığının yanında, Neapol dairəsində və s. xüsusi seçilmiş yerlərdə çəkilib. Siyavuş, Yaşar improvizəldən istədikləri qədər istifadə edirdilər. Teymur da yaxşı alındığını görüb etiraz etmirdi. O, aktyora imkan yaradırdı ki, bacardığını eləsin. Filmə çətin çəkilən epizodlar vardı. Aeroport səhnəsi də onlardan biri idi. Rəhmətlik Ceyhun Mirzəyev orada aeroport əməkdaşı rolunu oynayırdı. Filmin uğuru böyük oldu.

Orada işlədilər kəlmələr indi də adamların dilindədir. Hər dəfə də yada düşəndə güllürlər. Çox təəssüf ki, Teymur dünyasını tez dəyişdi. Yaşasaydı çox belə uğurlu filmlər çəkəcəkdilər... İndi o filmi xatırlayanda “bir aktyor kimi bəxtim gətirib ki, Teymur Bəkirzadənin filmində çəkilməmişəm” deyirəm”.

FƏRİD ROLUNA TƏSADÜFİ ÇƏKİLİŞ

“Mən Teymur Bəkirzadənin iki filmində - “Buludlar çətimizdir” və “Yol əhvalatı” filmlərində çəkilməmişəm. Teymur istedadlı rejissor idi. Aktyorlara azadlıq verməyi xoşlayırdı. Ətrafındakıları dəqiq seçmək bacarığı vardı”, - deyərək “Yol əhvalatı” filmində Fərid rolunun ifaçısı - aktyor, rejissor Yusif Əlizadə xatırlayır: “Mən həm də filmə rejissorun assistenti idim.

Aktyor kimi filmə təsadüfən çəkildim. Fərid

roluna dəvət etdiyim müğənni Elxan Əhədizadə səhər tezdən qastrol səfərinə getmişdi, bizə də xəbər etməmişdi. Filmin ikinci rejissoru Rafiq Dadaşov da “qoy bu rola elə Yusif özü çəkilsin”, - deyərək Teymur Bəkirzadəyə təklif etdi. O da gül-gülə “dostu gəlmədiyinə görə sən Yusifi cərimləyirsən”, - deyib razılıq verdi. Beləcə mən Fərid roluna çəkildim. Ssenarini əzbər bildiyim üçün heç bir çətinlik də yaşamadım”. Y.Əlizadə deyir ki, “Yol əhvalatı”nın film kimi sevilməsində tanınmış aktyorlar Siyavuş Aslan, Yaşar Nuri, Kamil Məhərrəmov, Eldəniz Rəsulov və Hacı İsmayilovun böyük əməyi olub: “Teymur Bəkirzadənin yarım kəlməsi, bircə mimikası onlara bəs edirdi. O saat rejissorun nə demək istədiyini tuturdular. Teymur Bəkirzadə istedadlı insan idi, onu başa düşmək çətin deyildi”. Y.Əlizadə xatırlayır: “Mustafa rolunun ifaçısı Gürcüstandan dəvət olunmuşdu. Teymur Bəkirzadənin istəyi ilə “İlk baxışdan məhəbbət” filmində baş rolu oynayan Vaxtanq Pançiludzeni şəxsən Gürcüstana gedərək yuxudan oyadıb filmə dəvət etmişəm. Vaxtanqın boyu Həmidə Öməravadan qısa idi. Çəkiliş zamanı boy fərqinin hiss olunmaması üçün bəzi yerlərdə onun ayağının altına mişar daşı qoyurduq. Onun ayağının altına daş qoyanda Həmidəni gülmək tuturdu. Teymur müəllim də deyirdi ki, kameraları söndürün, qoy Həmidə gülüb qurtarsın, sonra davam edərək. Həmidə də güldüyünə görə hər dəfə üzr istəyirdi”.

Y.Əlizadə deyir ki, film ekranlara çıxdandan sonra böyük uğur qazanıb: “Yol əhvalatı” ən uğurlu komediya filmi oldu”.

“FİLMİ BAŞA ÇATDIRMAĞA AZ QALMIŞ TEYMUR XƏSTƏLƏNDİ”

Y.Əlizadə də xatırlayır ki, həmkarı “Yol əhvalatı”na kimi sənədli filmlər rejissoru kimi tanınıb: “Teymur əsasən sənədli filmlər çəkirdi. O, bacarıqlı rejissor idi. Yaradıcılığı boyunca müxtəlif janrlara müraciət etməklə fərqli rejissor yozumunu da ortaya qoyurdu. “Buludlar çətimizdir” filmi qardaşı Nicatla çəkdi. Sonuncu filmi 1997-ci ildə Amin Novruzovla birgə çəkdiyi “Ləqəbi “İKA”dır” bədii filmi oldu. Film SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi əməkdaşlarının fəaliyyətindən, 1990-cı il yanvarın 20-də Bakıda baş vermiş faciəli hadisələrin təşkilində bu komitənin bilavasitə iştirakından bəhs edir. Filmə başa çatdırmağa az qalmış Teymur xəstələndi. O, filmi bitirə bilmədi. “Film sən başa çatdır”, - deyərək mənə təklif etdilər. Mən razılaşmadım. Çünki Teymurla dostluq edirdim. İstəmədim filmə mənim adım yazılsın. Amil Novruzov filmi tamamladı. Film festival-larda da uğur qazanıb”.

Hacı İsmayilov

Yusif Əlizadə

Foto: Rüşət Mikayılov / Global Media Group